

A 2024-ES MAGYAR EU-ELNÖKSÉG MÉRLEGE AZ EGÉSZSÉGÜGY TERÜLETÉN

BEVEZETÉS: HATÁSKÖRI KÉRDÉSEK

Az egészségügy, mint az egyik legfontosabb közpolitikai terület, kiemelt szerepet kapott az elnökségi programban, tekintettel a Covid–19-járvány utóhatásaira, valamint az EU 2024–2029-es stratégiai menetrendjének prioritásaira. Ugyanakkor tekintettel arra, hogy az egészségügyi ellátás és annak finanszírozása továbbra is a tagállamok hatáskörébe tartozik az unióban, érdemes áttekinteni, hogy az uniónak az egészségügy területén milyen hatásköre van, annak érdekében, hogy reális mérleget tudjunk vonni mind a magyar elnökség, mind az unió célkitűzéseiről és eredményeiről.

„A közegészségügy terén jelentkező közös biztonsági kockázatoknak az e szerződésben meghatározott vonatkozásai” [EUMSZ 4. cikk *k*) pont] mint megosztott hatáskör a Lisszaboni Szerződéssel 2009. december 1-jei hatállyal került be az Európai Unió működéséről szóló szerződésbe (EUMSZ).

Szintén a Lisszaboni Szerződés nevesítette egyértelműen és önálló cikkben az EU támogató, összehangoló és kiegészítő hatásköreit, amelyek kiterjednek „az emberi egészség védelme és javítása” területére [EUMSZ 6. cikk *a*) pont].

A Lisszaboni Szerződés az EUMSZ 168. cikkében rögzítette, hogy az egészségvédelem minden uniós szakpolitikában érvényesítendő [EUMSZ 168. cikk (1) bekezdés]. Emellett az EUMSZ 168. cikke a korábbi EK Szerződés 152. cikkéhez képest kiegészíti a nemzeti politikákat a népegészségügy, a prevenció, az egészségügyi kutatások, az oktatás, a tájékoztatás és a kábítószer-fogyasztással kapcsolatos egészségkárosodás csökkentése területén. Továbbá az EU jogosult

1. az emberi eredetű szervek és szövetek, a vér és vérkészítmények magas szintű minőségi és biztonsági előírásainak megállapítására;
2. intézkedések meghozatalára az állat- és növényegészségügy terén, amelyek közvetlen célja a közegészség védelme;
3. a gyógyszerek és a gyógyászati célú eszközök magas szintű minőségi és biztonsági előírásainak megállapítására [EUMSZ 168. cikk (4) bekezdés].

Az EUMSZ 168. cikk (5) bekezdése jogalkotásra jogosította fel az uniót az emberi egészség védelme és javítása területén különösen a határokon át széles körben terjedő súlyos betegségek elleni küzdelemre, valamint a határokon át terjedő súlyos egészségügyi veszélyek figyelemmel kísérésére, az ilyen veszélyek korai előrejelzésére és az ezek elleni küzdelemre vonatkozóan, kizárva azonban a tagállamok törvényi, rendeleti és közigazgatási rendelkezéseinek bármilyen harmonizációját.

Az EU nem rendelkezik közvetlen jogalkotási hatáskörrel az egészségügyi szolgáltatások megszervezésére, ugyanakkor több szakpolitikai eszközön keresztül – például betegmobilitás, digitális egészségügyi adattér – befolyásolja azok működését.

Összefoglalva az alábbiak szerint határozható meg az unió hatásköre az EUMSZ rendelkezései alapján (1. táblázat).

1. táblázat. Az Európai Unió hatáskörei
az Európai Unió működéséről szóló szerződés alapján

Hatáskör típusa	EUMSZ-cikk	Európai Unió szerepe	Egészségügyi területek
Megosztott hatáskör	4. cikk (2) bekezdés <i>k</i> pont + 168. cikk (4) és bekezdés	Az EU jogot alkothat, de a tagállamok is megtarthatják saját szabályozásukat, amíg nincs ellentétes uniós szabályozás.	Közegészségügy terén jelentkező közös biztonsági kockázatok, vér, szövetek, gyógyszerek és gyógyászati célú eszközök biztonsági és minőségi előírásai, intézkedések állat- és növényegészségügy terén.
Támogató, kiegészítő, összehangoló hatáskör	6. cikk <i>a</i>) pont + 168. cikk (1)–(3), (5) (6) bekezdések	Az EU támogatja a tagállamokat, de nem harmonizálhat jogszabályokat.	Prevenció, népegészségügy, súlyos betegségek elleni küzdelem, eü-i információcsere, eü-i kutatások, eü-i szolgáltatások a határ menti területeken, kábítószer-fogyasztással kapcsolatos egészségkárosodás csökkentése, egészséges életmód népszerűsítése, együttműködés 3. országokkal és nemzetközi szervezetekkel, határokon áttérjedő súlyos egészségügyi veszélyek, járványkezelés.
Unió koordinációs hatáskör (külön szabályozott)	168. cikk (7) bekezdés	Az EU nem befolyásolhatja az egészségügyi ellátás szervezését vagy finanszírozását.	Nemzeti egészségügyi ellátórendszerek működése (kórházak, biztosítási rendszerek stb.) kizárólag tagállami hatáskör.

Forrás: a szerző szerkesztése

A kiindulási helyzet az elnökség előtt

2024 elejére az EU egészségügyi rendszere több kulcsfontosságú kihívással nézett szembe. A Covid–19-járvány feltárta a nemzeti rendszerek törékenységét, a határon átnyúló egyeztetések lassúságát, valamint a gyógyszerellátási láncolatok sebezhetőségét.

A gyógyszercsomag 2023-ban indult reformjavaslatai körül jelentős szakmai és politikai vita bontakozott ki. A szabályozási egyensúly megteremtése a versenyképesség és a betegek érdekei között kulcskérdés volt. Magyarország az elnökséget ezen viták közepette vette át, így annak felelőssége volt, hogy tárgyalási lendületet biztosítson.

„Az egészségüggyel összefüggésben, a koronavírus-járványt követően különös figyelmet kell fordítani az egészségpolitika azon szegmenseire, amelyek a korábbi időszakban háttérbe szorultak, vagy ahol a szükséges reformok késedelmet szenvedtek. A magyar elnökség előrehaladást kíván elérni az uniós gyógyszercsomag tárgyalásában, amely egyike lehet a tagállamok legambiciózusabb vállalásainak. A demográfiai és az átfogó versenyképességi prioritásokhoz egyaránt szorosan kapcsolódó, egészségügyi elnökségi prioritás a kardiovaszkuláris megbetegedések elleni fellépés és a szervadományozás témája.”¹

A munkavédelem területén a 2021–2027-es Európai Munkavédelmi Keretstratégia mentén zajlottak a fejlesztések, amelyek a rákkeltő és toxikus anyagok szabályozására koncentráltak. A kobalt munkaegészségügyi szabályozása, különösen az akkumulátorgyártásban, várakozással teli viták tárgya volt.

„A munkahelyi egészség, munkabiztonság témájában a magyar elnökség kiemelt figyelmet kíván fordítani a 2021–2027. évi Európai Munkavédelmi Keretstratégiában foglaltak megvalósítására. Várhatóan 2024 szeptemberében jelenik meg a rákkeltő, mutagén és reprotoxikus anyagok munkavédelmi határértékeiről szóló irányelv újabb (hatodik) felülvizsgálati csomagja, amely az akkumulátorgyártásban is széles körben használt kobalt munkaegészségügyi szabályait is elő fogja írni.”²

(Végül a csomag nem jelent meg 2024-ben, a Bizottság 2025. július 18-án tette közzé a dokumentumot.³)

¹ Hungarian Presidency of the Council of the European Union 2024a.

² Hungarian Presidency of the Council of the European Union 2024a.

³ Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága 2025.

„Egészségügyi elnökségi prioritás a kardiovaszkuláris megbetegedések elleni fellépés, amelynek tárgyában tanácsi következtetések elfogadását tervezzük. A magyar elnökség továbbá, a SoHO rendelet lezárultával, a szervadományozás gyakorlati kérdéseire szintén tanácsi következtetések formájában kíván reagálni. A témák megjelennek magas szintű szakmai konferenciák programjaiban, valamint az informális EPSCO szakpolitikai vitatémái között is. A magyar elnökség idején teret kívánunk engedni olyan egyéb témákról szóló eszmecseréknek, mint a ritka betegségek, a mentális egészség és a különböző veszélyhelyzetek összefüggései vagy a gyógyszerek megfizethetősége érdekében lehetséges tagállami együttműködési lehetőségek.”⁴

A magyar elnökségi program mellett a spanyol–belga–magyar elnökségi trió is elkötelezte magát amellett, hogy erősítse az európai egészségügyi uniót, és így biztosítsa a mindenki számára hozzáférhető egészségügyi rendszerek rezilienciáját, hogy javítsa a jövőbeli egészségügyi szükséghelyzetekre való felkészültséget, valamint előmozdítsa az egészséget és az egészséges életmódot.⁵

Főbb lépések és fejlemények az elnökség során

Az egészségügyi miniszterek nem hivatalos ülésére Budapesten 2024. július 24–25-én került sor, amelynek fókuszában a szív- és érrendszeri betegségek elleni közös fellépés, a szervadományozás és szervátültetés területén a szorosabb együttműködés és az európai egészségügyi adatterről szóló rendelet végrehajtásával kapcsolatban azonosított kihívások és feladatok álltak. A Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (Egészségügy) 2024. december 3-i ülésén az alábbi eredmények születtek:

- A Tanács ajánlást fogadott el, amely elő fogja segíteni a másodlagos füst- és aeroszolexpozíció csökkentését. Ahhoz is hozzá fog járulni – az európai rákellenes tervben foglaltaknak megfelelően –, hogy 2040-re felnőjön egy olyan nemzedék, amelynek tagjai túlnyomórészt nem dohányoznak. Az ajánlás arra ösztönzi az uniós országokat, hogy bővítsék ki a másodlagos füstexpozícióval szembeni védelmet szolgáló szabályaik hatályát, hogy azok a legfontosabb szabadtéri területekre – például a játszóterekre és az éttermi teraszokra – is vonatkozzanak. Az új intézkedéseket az új típusú dohánytermékek és kapcsolódó termékek, így például az e-cigaretták és a hevített dohánytermékek esetében is alkalmazni kell majd.⁶

⁴ Hungarian Presidency of the Council of the European Union 2024b.

⁵ Az Európai Unió Tanácsa 2023.

⁶ Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága 2024.

- ♦ A miniszterek véleményt cseréltek⁷ az európai egészségügyi unióról. Megbeszéléseik háttérét az a jelentés képezte, amelyet 2024 szeptemberében tett közzé Mario Draghi az európai versenyképesség jövőjéről. A miniszterek kiértékeltek, milyen potenciális hatást gyakorolhatnak az ajánlások a nemzeti egészségügyi rendszerekre és az európai egészségügyi unióra. Azt is megvizsgálták, hogy a tagállamok és a Bizottság hogyan koordinálhatják az ajánlások végrehajtását. Ezek az ajánlások a következőkre vonatkoznak:
  - az európai egészségügyi adattér hatása;
  - a multinacionális klinikai vizsgálati eljárások észszerűsítése;
  - a gyógyszerek piacra jutásának felgyorsítása a gyógyszer teljes életciklusa során alkalmazott összehangolt szabályozási megközelítés révén;
  - iránymutatás a mesterséges intelligenciának (MI) a gyógyszerek életciklusában való használatára vonatkozóan;
  - az egészségügyi technológiaértékelésről szóló rendelet teljes körű végrehajtása, beleértve a közös klinikai értékeléseket is;
  - az állami kifizetők, az árképzéssel és a visszatérítéssel foglalkozó hatóságok közötti fokozott koordináció az üzleti kiszámíthatóság javítása érdekében;
  - a K+F-re irányuló köz- és magánberuházások növelése;
  - stratégiai nemzetközi partnerségek kialakítása;
  - az egészségügy digitalizációja;
  - a ritka betegségekkel foglalkozó európai referenciahálózatokon belüli betegség-nyilvántartások kiterjesztése.⁸

A miniszterek rögzítették, hogy többek között a következő területeken kell javulást elérni:

- gyógyszeripari innováció és K+F;
  - az ellátási lánc biztonsága és stratégiai autonómia a gyógyszerek terén;
  - az EU nemzetközi pozíciójának megszilárdítását és erősítését célzó nemzetközi stratégiai partnerségek.
- ♦ A Tanács következtetéseket⁹ hagyott jóvá a szív- és érrendszeri egészség Európai Unióban történő javításáról. A következtetések a megelőzés, a korai felismerés, a kezelés és a rehabilitáció javítására, valamint a szív- és érrendszeri betegségek okozta társadalmi és gazdasági terhek csökkentésére irányulnak. Következtetéseiben a Tanács felkéri a tagállamokat és a Bizottságot, hogy hozzanak intézkedéseket, így például erősítsék meg az egészségfejlesztésre

⁷ Az Európai Unió Tanácsa 2024d.

⁸ Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága 2024.

⁹ Az Európai Unió Tanácsa 2024e.

és az elsődleges megelőzésre irányuló szakpolitikákat, javítsák az emberek egészségműveltségét, és osszák meg egymással bevált módszereiket.¹⁰

- ♦ A Tanács következtetéseket¹¹ hagyott jóvá a szervadományozás és a szervátültetés megerősítéséről. A következtetések arra irányulnak, hogy megújítsák a politikai lendületet, és így Európa-szerte tovább javuljon a szervadományozás és a szervátültetés terén folytatott gyakorlat. Következtetéseiben a Tanács felkéri a Bizottságot, hogy aktualizálja a szervadományozásra és a szervátültetésre vonatkozó uniós cselekvési tervet.¹²
- ♦ A miniszterek nyugtázták a gyógyszerekkel kapcsolatos intézkedéscsomag terén elért eredményekről szóló jelentést. A 2023 áprilisában előterjesztett csomag egy rendeletből és egy irányelvből áll. Célja, hogy kiigazítsa és egyszerűsítse a jelenlegi szabályozási környezetet.¹³

Fontos még megemlíteni a magyar elnökség felkérésére az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) *Senkit nem hagyunk hátra: európai kötelezettségvállalás a ritka betegségek elleni küzdelem mellett*¹⁴ című, 2024. október 24-én elfogadott véleményét, amelyben az EGSZB arra kéri az Európai Bizottságot, hogy:

- ♦ tegyen közzé egy közleményt, amely átfogó uniós cselekvési tervet tartalmaz a ritka betegségekről, 2030-ig megvalósítható SMART-célokkal, hogy a ritka betegségekben szenvedő betegek egy éven belül megkaphassák a diagnózist, valamint vezessen be hatékony horizontális koordinációs modellt a ritka betegségekkel és a határon átnyúló egészségügyi ellátással foglalkozó európai bizottsági szervek számára;
- ♦ hozzon létre egy tagállami szakértőkből, EURORDIS-tagokból és EGSZB-tagokból álló irányítócsoportot a cselekvési tervhez, ezzel biztosítva annak horizontális koordinációját, nyomon követését és felügyeletét, illetve a vele kapcsolatos együttműködést;
- ♦ ösztönözze a tagállamokat arra, hogy megállapodásokat kössenek a ritka betegségekre vonatkozó nemzeti tervek tartalmával, frissítésével, alkalmazásával és nyomon követésével kapcsolatban;

¹⁰ Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága 2024.

¹¹ Az Európai Unió Tanácsa 2024c.

¹² Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága 2024.

¹³ Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága 2024.

¹⁴ Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2025.

- ♦ biztosítson finanszírozást és segítse a megvalósíthatóságot, biztosítsa az uniós egészségügyi programok, a Horizont Európa és más pénzügyi programok tervezését, valamint biztosítson jelentős költségvetési forrásokat az egészségügy számára a 2028–2035 közötti többéves pénzügyi keretben.

Az eredmények és korlátok értékelése

A 2024. második félévi magyar EU-elnökség alatt az egészségügy területén tett lépések részben megfeleltek az előzetesen kitűzött céloknak, azonban a jogi, politikai és technikai korlátok hatást gyakoroltak az előrehaladás mélységére és tempójára.

A kardiovaszkuláris megbetegedések elleni fellépés témájában elfogadott tanácsi következtetések sikeresnek tekinthetők abból a szempontból, hogy részletesen meghatározták az előrelépéshez szükséges szakpolitikai irányokat, kiemelve a megelőzést, a lakossági tudatosságot és a nemzeti programok konvergenciájának fontosságát. A politikai konszenzus elérése ezen a területen komoly diplomáciai eredménynek tekinthető.

A szervadományozás kapcsán szintén sikerült tanácsi következtetéseket elfogadni, amelyek illeszkednek a SoHO rendelet jogalkotási lezárásához. Ez a fajta szabályozás kiegészíti az uniós minimumelvárásokat, és lehetővé teszi a tagállami rendszerek kompatibilitásának javítását. Magyarország 2024. július 11-én magas szintű konferenciát rendezett a szervadományozás és szervátültetés témakörében. A konferencia fő célja az volt, hogy előtérbe helyezze ezt a létfontosságú területet az európai politikai napirenden, rávilágítva a szervátültetések életmentő jellegére és azoknak az alternatív kezelési módszerekkel szembeni előnyeire.¹⁵

A gyógyszer-csomag kapcsán a magyar elnökség jelentős erőfeszítéseket tett a tagállamok álláspontjainak közelítésére, és technikai egyeztetések sorát szervezte meg. Azonban maga a jogalkotási folyamat komplexitása miatt nem került sor a javaslatcsomag végleges lezárására. Az előrehaladás mérsékeltnak tekinthető, de fontos alapokat biztosít a következő elnökségek számára.

A munkavédelmi területen elfogadott hatodik felülvizsgálati csomag, amely a kobalt és egyéb reprotoxikus anyagok szabályozását tartalmazza, szakmai és iparpolitikai szempontból is jelentős mérföldkőnek tekinthető. A téma kiemelt napirenden tartása a magyar elnökség fontos hozzájárulása volt a munkavédelmi uniós politika ütemes megvalósításához.

A mentális egészség és a ritka betegségek területén zajlott eszmecsere hasznosak voltak a figyelemfelkeltés és politikai napirenden tartás szempontjából, de ezek nem

¹⁵ Hungarian Presidency of the Council of the European Union 2024a.

eredményeztek konkrét jogalkotási vagy tanácsi aktusokat. Ezzel együtt a magyar elnökség felkérésére született EGSZB-vélemény a ritka betegségek unós stratégiai kezelésének szándékát vetíti előre.

Következtetések és jövőbeli kilátások

A magyar EU-elnökség egészségügyi prioritásai jól illeszkedtek az unió 2024–2029-es stratégiai menetrendjéhez,¹⁶ amely kiemelten kezeli az ellenállóképes egészségügyi rendszerek kiépítését, a válságkezelést és az innovatív megközelítéseket. A magyar elnökség ennek megfelelően strukturált, napirendalkotó szerepet töltött be, különös tekintettel a prevenció, a gyógyszerpolitika és a munkavédelem területére.

A tanácsi következtetések elfogadása a kardiovaszkuláris megbetegedések és a szervadományozás terén olyan alapvetést jelent, amelyre a következő elnökségek tovább építhetnek. Fontos szerepet tölt be az elnökségi ciklus az uniós tagállamok álláspontjainak közelítésében, illetve a témák hosszú távú napirenden tartásában.

A ritka betegségekhez kapcsolódó kezdeményezések megalapoztak egy esetleges uniós szintű stratégiai dokumentumot, amely a következő években kaphat politikai figyelmet. Ennek fenntartása az EGSZB, az Európai Bizottság és a tagállamok társadalmi és politikai előmozdításán múlik.

A 2020-ban elindult európai egészségügyi unió jövőbeni prioritásai az uniós egészségpolitika megerősítését és az állampolgárok biztonságosabb, igazságosabb egészségügyi ellátását célozzák. Kiemelt jelentősége van a határokon áterjedő egészségügyi veszélyhelyzetekre való felkészültségnek, amelynek részeként az EU továbbfejleszti válságkezelési mechanizmusait és koordinációs kapacitását. A gyógyszerjogszabályok átfogó reformja révén a cél olyan szabályozási környezet kialakítása, amely biztosítja a megfizethető, hozzáférhető és innovatív gyógyszerek elérhetőségét minden tagállamban. Az európai rákellenes terv keretében az unió a prevencióra, a korai felismerésre és a minőségbiztosított ellátási utak fejlesztésére összpontosít. A mentális egészség terén új szemléletváltás körvonalazódik, amely a lelki egészséget egyenrangúvá teszi a testi egészséggel, az ellátáspolitikában és a finanszírozásban egyaránt. Mindezeket az erőfeszítéseket összeköti a digitális transzformáció zászlóshajójaként működő európai egészségügyi adattér (*European Health Data Space – EHDS*), amely az egészségügyi adatok biztonságos megosztásával új lehetőségeket teremt a betegek ellátásában, a kutatásban és a közegészségügyi döntéshozatalban.

¹⁶ Az Európai Unió Tanácsa 2024a.

A magyar elnökség kiegyensúlyozott, szakmailag megalapozott és partnerségalapú hozzáállása megerősítette Magyarország szerepét az uniós szakpolitikák alakításában, és hozzájárult az egészségügyi unió további fejlődéséhez.

FELHASZNÁLT FORRÁSOK

- Az Európai Unióról szóló szerződés és az Európai Unió működéséről szóló szerződés egységes szerkezetbe foglalt változata. HL C 202., 2016. június 7., 1–388.
- Az Európai Unió Tanácsa (2023): *A stratégiai menetrend előmozdítása: A Tanács 18 hónapos programja (2023. július 1. – 2024. december 31.)* (10597/23).
- Az Európai Unió Tanácsa (2024a): *A 2024–2029-es időszakra szóló stratégiai menetrend*. Online: <https://www.consilium.europa.eu/hu/european-council/strategic-agenda-2024-2029/>
- Az Európai Unió Tanácsa (2024b): *Foglalkoztatási, Szociálpolitikai, Egészségügyi és Fogyasztóvédelmi Tanács (Egészségügy), 2024. december 3.* Online: <https://www.consilium.europa.eu/hu/meetings/epsco/2024/12/03/>
- Az Európai Unió Tanácsa (2024c): *A Tanács következtetése a szervadományozás és a szervátültetés megerősítéséről* (ST 14697/24 INIT). A Tanács Főtitkársága. Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-14697-2024-INIT/hu/pdf>
- Az Európai Unió Tanácsa (2024d): *Véleménycsere – Az európai egészségügyi unió az európai versenyképesség jövőjéről szóló jelentés fényében* (ST 15278/24 INIT). A Tanács Főtitkársága. Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15278-2024-INIT/hu/pdf>
- Az Európai Unió Tanácsa (2024e): *Conclusions on the Improvement of Cardiovascular Health in the European Union* (ST 15315/24 INIT). A Tanács Főtitkársága. Online: <https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-15315-2024-INIT/en/pdf>
- Európai Bizottság Foglalkoztatásért, Szociális Ügyekért és Társadalmi Befogadásért Felelős Főigazgatósága (2025): *Improving Protection of Workers with New Chemical Exposure Limits*. 2025. július 18. Online: https://employment-social-affairs.ec.europa.eu/news/improving-protection-workers-new-chemical-exposure-limits-2025-07-18_en
- Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (2025): *Senkit nem hagyunk hátra: európai kötelezettségvállalás a ritka betegségek elleni küzdelem mellett (feltáró vélemény a magyar elnökség felkérésére)* (C/2025/115). Online: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/?uri=CELEX%3A52024AE2112>
- Hungarian Presidency of the Council of the European Union (2024a): *A Magyar EU elnökség támogatja a szervadományozással és átültetéssel kapcsolatos uniós fellépést*. Online: <https://hungarian-presidency.consilium.europa.eu/hu/hirek/a-magyar-eu-elnoekseg-tamogatja-a-szervadomanyozással-es-atueltetessel-kapcsolatos-unios-fellepest/>
- Hungarian Presidency of the Council of the European Union (2024b): *Az Európai Unió Tanácsa 2024. második félévi magyar elnökségének programja*. Online: <https://hungarian-presidency.consilium.europa.eu/media/1ztb2e2b/2024-masodik-felevi-magyar-elnoekseg-programja.pdf>